

Miljösamverkan
Sverige

Verksamhetsberättelse 2015

*Nationell samverkan för bättre tillsyn –
roligt, effektivt, utvecklande*

Miljösamverkan Sverige

Miljösamverkan Sverige är ett samverkansorgan kring tillsyn och tillsynsvägledning inom miljöbalksområdet mellan Sveriges länsstyrelser, Naturvårdsverket, Jordbruksverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Vi arbetar projektinriktat med aktuella frågor. Samarbetet ska öka samsynen mellan länsstyrelserna och ge en mer enhetlig hantering i tillsynsfrågor över landet. Arbetet ska dessutom stödja länsstyrelserna såväl i rollen som tillsynsvägledare som operativ tillsynsmyndighet.

Webbplats

Vi finns på adressen www.miljosamverkansverige.se. Här publicerar vi information om pågående och avslutade projekt liksom rapporter och annat framtaget material. Via webben nås även den grupparbetsplats där alla inom länsstyrelsen har behörighet att gå in. Grupparbetsplatsen används av de olika projektgrupperna och här finns mycket material.

Medverkan och engagemang

Under 2015 har två projektledare, 30 länsstyrelsemedarbetare från 13 olika län, tre personer från Naturvårdsverket, två från Havs- och vattenmyndigheten samt en person från vardera Energimyndigheten, Jordbruksverket och Malmö Stad deltagit i de olika projektgrupperna.

Under 2015 har vi genomfört flera webinarier. I april erbjöd vi i samverkan med Naturvårdsverket tre tillfällen kring det då nyligen avslutade projektet IED-tillsyn av industriutsläppsverksamheter. Målgruppen var främst kommunala inspektörer och knappt 200 deltog.

Markavvattningsrapporten och Energitillsynsprojektet presenterades vid webinarier under hösten. I bägge fallen nådde vi handläggare på flertalet av länsstyrelserna.

Miljösamverkan Sverige arrangerade i samverkan med Naturvårdsverket i januari 2015 en IED-utbildning för IED-nätverket som består av länsstyrelserna, centrala myndigheter och SKL. Samtliga länsstyrelser var representerade på utbildningen som lockade drygt 50 personer.

Under oktober genomförde vi den femte upplagan av vår tillsynsutbildning för målgruppen länsstyrelsehandläggare. I år deltog knappt 40 handläggare inom förorenad mark, miljöfarlig verksamhet, naturvård och vattenverksamhet. Dessutom medverkade sex föreläsare och arrangörer.

Arbetet 2015

Miljösamverkan Sverige arbetade under 2015 med sammanlagt åtta olika projekt. Fyra av dem avslutades under året. De fyra återstående projekten fortsätter och kommer att avslutas under 2016. Utförlig dokumentation av respektive projekt finns på grupparbetsplatsen.

Projekt som avslutades 2015

Informationsmaterial artskydd

Artskyddet är ett svärgenomträngligt område som berörs av flera olika nationella lagstiftningar samt internationella konventioner och direktiv. Syftet med projektet var att underlätta för länsstyrelsernas handläggare inom den förebyggande artskyddstillsynen. Projektet har tagit fram lättillgängligt informationsmaterial inom nio aktuella områden. Till exempel "En souvenir för livet", "Främmande djur och växter i vår natur" och "Vilda djur på besök hemma". Informationsmaterialet används i kontakt med allmänhet och verksamhetsutövare. Projektet färdigställde även den länsstyrelsegemensamma tillsynskampanjen "Öppet Öga", tog fram ett länsstyrelseinternt handläggarstöd om att skydda djur och växter samt byggde upp en samarbetsyta för artskyddshandläggarnätverket. Projektresultaten har presenterats vid Artskyddskonferensen samt Naturvårdskonferensen under 2015. Projektet startade i april 2014 och avslutades i juni 2015.

Tillsyn Markavvattning

Syftet med projektet har varit att underlätta tillsynen av markavvattning genom att sammanställa berörd lagstiftning och principiellt viktiga domar inom området. Särskild stor vikt har lagts vid hanteringen av markavvattningsföretag/-samfälligheter. Något som framför allt saknas i den vägledning som funnits tidigare inom området är detaljerad information om hantering och förvaltning av

markavvattningsföretag och de olika äldre lagstiftningar som reglerar detta. Det har även funnits ett behov av att sammanställa det regelverk och de vägledande domar som har koppling till tillsyn och omprövning av markavvattningsanslagningar. Projektgruppens förhoppning är att den framtagna rapporten ska bidra till att fylla detta behov.

Projektet inleddes i september 2012. Ett uppehåll i arbetet gjordes från juni 2014 till mars 2015. Rapporten färdigställdes i april 2015 och i september 2015 genomfördes ett webinarium där rapporten presenterades.

IED-tillsyn av industriutsläppsverksamheter

Syftet med projektet var att ta fram ett handläggarstöd som skapar tydlighet, samsyn och likriktning i tillsynen enligt IED av de verksamheter som omfattas av industriutsläppsförordningen. Tillsynen av efterlevnaden av IED utövas av både kommuner och länsstyrelser. Genom likriktad tillsyn ökar rättssäkerheten för verksamhetsutövaren. Projektresultatet presenteras på en webbsida som är tillgänglig för alla. Det är anpassat till såväl verksamhetsutövare, kommuner som länsstyrelser och innehåller information kring en rad olika frågor, mallar och checklistor. Handläggarstödet kan även användas av länsstyrelserna i vägledningssyfte. Utöver handläggarstödet skapade projektet ett nationellt nätverk för IED-handläggare på länsstyrelserna och de centrala myndigheterna. Vi byggde en samarbetsyta samt arrangerade en utbildning för denna målgrupp i samverkan med Naturvårdsverket.

Projektresultatet presenterades under en session på Miljöbalksdagarna 2015 samt vid tre webinarier under våren. Med Naturvårdsverkets stöd kunde vi bjuda in de kommunala tillsynsmyndigheterna till ett uppskattat webinarium. Cirka 200 personer deltog totalt och webinariet finns tillgängligt på Naturvårdsverkets webbsida. Arbetet med IED-tillsyn startade våren 2014 och pågick till maj 2015.

Tillsynsstrategi energi

Projektgruppen har tagit fram ett handläggarstöd för energitillsyn vid miljöfarliga verksamheter som riktar sig såväl till länsstyrelserna som övriga tillsynsmyndigheter. I handläggarstödet redogörs för det regelverk som finns inom området och hur tillsynen kan bedrivas, såväl den löpande tillsynen som tillsynsinsatser i projektform. Där finns också praktiskt tillsynsstöd i form av exempelvis förslag till metodik vid tillsynsbesök och kontrollfrågor som kan ställas till verksamhetsutövare. Inom ramen för projektet anordnades även ett webinarium för länsstyrelserna. Såväl handläggarstödet som webinariet går att ta del av på Miljösamverkan Sveriges webbplats. Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) bidrog till finansieringen av projektet. Arbetet startade i mars 2014 och avslutades hösten 2015.

Pågående projekt 2015

Behovsutredning del 2

Detta projekt utgör en fortsättning på Behovsutredning som Miljösamverkan Sverige drev 2012-2014. Diskussionen behöver fortsätta mellan länsstyrelserna och med centrala myndigheter om vad som är ett realistiskt/verkligt tillsynsbehov. Den modell som tagits fram behöver testas för att se hur väl den fungerar och hur den behöver utvecklas. I april 2015 trädde en ny förordning om avgifter för prövning och tillsyn (FAPT) i kraft. Enligt FAPT ska länsstyrelserna från och med 2017 redovisa bland annat kostnader för nödvändig tillsyn inom miljöbalkens område. Detta anser projektgruppen vara detsamma som tillsynsbehovet, dvs behovsutredningen. Projektet fortsätter därför att ytterligare utveckla modellen för bedömning

Kontakt

Ingela Höök
010-224 46 81, 073-660 52 18
ingela.hook@lansstyrelsen.se
Carina Lif
010-225 13 06, 070-677 13 06
carina.lif@lansstyrelsen.se
miljosamverkansverige@
lansstyrelsen.se

Webbplats

www.miljosamverkansverige.se

Projektledare under 2015

Ingela Höök,
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Carina Lif,
Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Styrgrupp 2015

Magnus Eklund,
Länsstyrelsen i Örebro län (ordf)
Ulrika Samuelsson,
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Tomas Waara,
Länsstyrelsen i Uppsala län
Elisabet Ardö,
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Märet Engström
Länsstyrelsen i Värmlands län

Adjungerade medlemmar i styrgruppen

Martin Pählman,
Naturvårdsverket
Teresia Persson,
Jordbruksverket
Ann Lundström,
Havs- och vattenmyndigheten
Mötesprotokoll samt övriga handlingar finns på Miljösamverkan Sveriges grupparbetsplats.

Under 2016 arbetar Miljösamverkan Sverige med följande projekt
Behovsutredning del 2

Hantering av massor

Tillsyns- och informationskampanj
Ål: "Ål together II"

En säkrare Sevesotillsyn

Stärkt grön tillsyn

MKN vatten i tillsyn av miljöfarlig verksamhet

Tillsyn av industriutsläppsverksamheter i praktiken

Förvaltning av verksamhetsstöd i samarbete

Klimatanpassning i tillsyn

Alla publicerade rapporter från Miljösamverkan Sverige finns på www.miljosamverkansverige.se

Samverkan med regional miljösamverkan

Projektledarna deltar i ett nätverk tillsammans med de regionala miljösamverkansorganisationerna. På www.miljosamverkan.se finns samtliga regionala organisationer presenterade. Under året har vi träffats två gånger för erfarenhetsutbyte och samarbete. Det uppstår ofta missförstånd varför det är angeläget att påpeka att Miljösamverkan Sverige inte har någon överordnad roll i nätverket.

Länsstyrelserna

Havs
och Vatten
myndigheten

av olika tillsynsbehov så att det är möjligt att svara på de uppgifter som ska redovisas enligt FAPT. FAPT ställer dessutom krav att länsstyrelserna ska samordna detta arbete samt samarbeta med Naturvårdsverket. Arbetet påbörjades i oktober 2014 och beräknas avslutas i juni 2016.

Hantering av massor

Hantering av schaktmassor är komplicerat ur många perspektiv. Projektets uppgift är att synliggöra miljöproblemen samt bidra till ökad kunskap och samsyn hos såväl verksamhetsutövare som tillsynsmyndigheter. Bland annat ska projektet göra en kartläggning och reda ut olika ansvarsområden. Ett kompletterande handläggarstöd för kommunala och statliga tillsynsmyndigheter kommer att tas fram. Projektet startade i november 2014 och beräknas avslutas våren 2016.

Projekt som startade 2015

En säkrare Sevesotillsyn

Inom Sevesoområdet har ett flertal förändringar genomförts med anledning av nytt direktiv och förändrade arbetssätt inom Arbetsmiljöverket - en av de myndigheter som länsstyrelserna tidigare samarbetat med vid tillsyn enligt Sevesolagstiftningen. Hur Sevesotillsynen utövas och fungerar i praktiken har utretts i betänkandet "En översyn inom Sevesoområdet". Bättre samordning och mer likriktade krav över landet är synpunkter som förts fram av branschen. Checklistor och metodstöd finns inom området framtaget i främst Arbetsmiljöverkets regi och det används i varierande omfattning av länsstyrelserna. Målet med projektet är att utifrån de olika stöd som finns idag utarbeta tillsynsstöd som harmoniserar med den nya lagstiftningen inom Sevesoområdet samt komplettera med tillsynsstöd som idag saknas. Arbetet påbörjades i april 2015 och beräknas pågå till slutet av 2016.

Tillsyns- och informationskampanj Ål: "Ål together II"

Lagstiftningen kring den europeiska ålen (*Anguilla anguilla*) är komplicerad. Fiskelagstiftningen, CITES-lagstiftningen, smittskydd och djurskydd samt livsmedelslagstiftningen gäller i olika delar av hanteringen. Det finns en ålförordning inom EU som vi ska förhålla oss till nationellt. Utifrån denna har en nationell ålförvaltningsplan tagits fram och fastställts av EU. Det finns också krav på utsättning av ål i domar för vattenkraftverk. Det är svårt att ha kunskap om och en helhetsbild kring denna omfattande lagstiftning. Åltillsyn är viktig för att uppnå en önskad effekt av de åtgärder som utförs inom ramen för den nationella ålförvaltningsplanen. Vilken myndighet ansvarar för vad och vad är länsstyrelsernas huvudsakliga uppgifter när det gäller tillsyn av ål? Detta försöker projektet reda ut med fokus på fiskelagstiftning och artskydd. I projektgruppen ingår representanter från tre centrala myndigheter samt flera länsstyrelser. Projektet påbörjades i oktober 2015 och vi räknar med att vara klara till juni 2016.